

A JÓ MINŐSÉGŰ TÖMEGTAKARMÁNY A GAZDASÁGOS TERMELÉS ALAPJA

AZ 'ÉV TÖMEGTAKARMÁNYA 2016'

HOGYAN KÉSZÜLT?

Dr. Orosz Szilvia

(Állattenyésztési Teljesítményvizsgáló Kft., Gödöllő)

KEDVES KOLLEGÁKI!

Átadtuk az 'Év takarmánya 2016' díjakat a tavaszi betakarítású szilázsok/szenázsok kategóriáiban. Erről szeretnék most számot adni. Idén azt is elmondjuk, hogyan készültek a díjnyertes szilázsok. A meghirdetett 8 kategóriából **3 kategóriában hirdettünk** győzteseket. Az alábbiakban látják a vizsgálatba vont kategóriákat és a mintaszámokat (2016. április 1 - 2017. január 20.):

1. lucernaszilázs és lucernaszénáz: 246 minta
2. intenzív fűszilázs/szenázs (olaszperje, hibridperjék, perjefélék keveréke): 95 minta
3. gabonaszilázs/szenázs (rozs, kalászhányás előtt betakarítva): 160 minta
4. gabonaszilázs/szenázs (árpa, búza, tritikálé, kalászhányás körül betakarítva): 10 minta
5. gabonaszilázs/szenázs, (árpa, búza, zab szemérésben betakarítva): 22 minta
6. gabonaalapú keverékszilázsok/szenázsok: 32 minta
7. lucernaszéna: 44 minta
8. réti széna: 54 minta
9. tömegtakarmány-bázis

A döntési piramis alapján végeztük a minősítést. Lucerna esetében az RFV (NDF és ADF alapú értékelés) szintén fontos volt az értékelésben. A szárazanyag-tartalom megítélése változott a múlt év óta. Kibővítettük a tartományt, mivel érkezett be hozzánk jól erjedt, de vizes szilázs is, amit igazságtalan lett volna kizárni. Nem cél a vizes szilázs, de nagy érdem, ha jól erjed! Továbbá egyre nagyobb figyelmet kapnak a 40% feletti szárazanyag-tartalmú szenázsok is a takarmányadagban. Szintén nem cél 45% feletti szárazanyag-tartalommal szenázsolni, a taposási nehézségek miatt, de kiváló savi összetétellel erjed, ha sikerül. Az USA Wisconsin államában 87 depó szárazanyag-átlaga 42% volt 11,7 mm átlagos szecskahosszal és 237 kg szá./m³ tömörséggel 2000-ben (Muck és Holmes, 2000). Általános követelmény volt a minősítés során, hogy a kiugróan jó eredmények mellett egy paraméter se legyen rossznak minősíthető állategészségügyi szempontból.

AZ ÉV LUCERNASZILÁZSAI/SZENÁZSAI

A beérkezett 246 mintából 35 db (14%) minta érte el a 150 RFV értéket és a 22% nyersfehérje-tartalmat.

A LUCERNASZILÁZSOK ÉS -SZENÁZSOK KÖZÖTT A LEGKIVÁLÓBBAKAT AZ ALÁBBI TELEPEKEN KÉSZÍTETTÉK 2016-BAN:

Szerencsi Mg. Zrt.
Kisalföldi Mg. Zrt.
Agrár-Ker Kft., Csanádpalota
Hód-Mezőgazda Zrt., Vajhát
Mezőfalvai Mg. Zrt.
Rábapordányi Mg. Zrt.
Mezőhegyesi Ménesbirtok Zrt.
Tárnok Sándorné, Szeghalom
Gyomatrade Kft., Gyomaendrőd
Dávodi Augusztus 20 Kft.
Erdőhát Zrt., Csaholc
Formula GP Kft., Hajdúböszörmény

A KIFEJEZETTEN NAGY SZÁRAZANYAG-TARTALMÚ SZENÁZSOK KÖZÖTT A LEGKIVÁLÓBBAKAT AZ ALÁBBI TELEPEKEN KÉSZÍTETTÉK:

Béke Mg. Szöv., Hajdúböszörmény (szénázs)
Galgamenti Mg-i Kft., Tura (szénázs)
DPMG Zrt., Törtel (szénázs)
Alattyáni Tejtermelő Kft. (szénázs)
Jász-Föld Zrt. (szénázs)

**AZ 'ÉV LUCERNASZENÁZSA 2016'
A RÁBAPORDÁNYI MG ZRT.-BEN KÉSZÜLT.**

A díjnyertes lucernaszenázs technológiája: a díjnyertes lucernaszenázst átlagosan 400 tehén ette 2016-ban. A fogadótól a közepes tejű csoportig 4-6 kg/tehén/nap adagban (rozsszilázsból 6-8 kg/tehén/nap volt még az adagban). Még jelenleg is ezt a lucernaszenázst etetik, így mérvadó a jelenlegi termelési szint. Csoportonkénti termelési szintek: üsző fogadó 37,5 kg/tehén; tehén fogadó 44,5 kg/tehén; nagytejű 43,5 kg/tehén; közepes tejű 34 kg/tehén. Az összes lucerna terület 76,4 ha, több percellában (Gea és Plato). Átlagosan 3-4 évig kaszálják a lucerna területeiket. A 4 éves darabot a szénázs készítése után feltörték és silókukoricát vetettek bele. A nyertes szénázs esetében a zöldhozam 9,1 t/ha volt (3,7 tonna szá./ha 41% szá. mellett), mindösszesen 700 tonnát állítottak elő belőle. Az alkalmazott agrotechnika réti öntéstalajon (18-25 AK): a Gea esetében a vetőmag mennyisége 25 kg/ha volt (2015.08.28), míg a Plato esetében 20 kg/ha (2015.08.29.) volt, augusztusi telepítéssel. Az elővetemény őszi árpa vagy repce volt. Az elővetemény lekerülését követően sekély tarlóhántást végeztek (síklapos tárcsával), majd következett a trágyaszórás (30 tonna szerves trágya/ha azonnal bedolgozva nehéztárcsa+henger kombinációval), közép mély lazítás (45-50 cm). Magágykészítés: 1 menet síklapos tárcsával 1

menet kompaktossal, vetés direkt vetőgéppel. A fentiekben leírtak szerint a friss telepítésnél szervestárgyázást, a 4 éves állománynál kora tavasszal 150 kg/ha 30%-os nitroszol kezelést alkalmaztak. Fontos megemlíteni a tavaszi gyomirtást, ami a technológia kötelező része minden évben. Az első kaszálás 2016.04.28-29-én történt. Előrejelzések szerint 5 napjuk volt (nagy valószínűséggel) csapadékmentesen. A korai betakarítás szinte a bimbóképződéssel egyidejűleg történt. De hozzá kell tenni, hogy az időzítést inkább az időjárás előrejelzés határozta meg, mint a fenológia. Acélujjas szársértős kaszával kaszáltak, a legalacsonyabb fordulaton használva a szársértőt és az ütközőlemezt maximálisan kinyitva. A lehető legszélesebb rendre rakta a kasza a lucernát, nem terítették. A silózó gép előtt haladt két rendképző és a depóba 2016.05.01-jén szállították be a lucernát. Egy nap alatt beszállították az egészet. Tehát 2-3 napig fonnyadt az alapanyag. Aznap késő estig tömörítették, majd másnap reggel történt a depó zárása. A silódepóban bivallyal tapostak. A tartósításhoz Sil-All 4X4+-t használtak a gyártói ajánlás szerint. A teljes depót egyrétegű fóliával takarták.

AZ ÉV FŰSZILÁZSAI/SZENÁZSAI

A beérkezett 95 mintából 16 db (17%) érte el a 26% alatti nyersrost-tartalmat és a 15% feletti nyersfehérje-tartalmat.

A FŰSZILÁZSOK ÉS -SZENÁZSOK KÖZÖTT A LEGKIVÁLÓBBAKAT AZ ALÁBBI TELEPEKEN KÉSZÍTETTÉK 2016-BAN:

Agrár-Ker Kft., Csanádpalota
Berek Farm Kft., Tisztaberek
Szombathelyi Tangazdaság Zrt., Ják
Tárnok Sándorné, Szeghalom
Zsadányi Malom 97 Kft., Zsadány
Miklósfai Mg. Zrt.

AZ 'ÉV FŰSZILÁZSA 2016' A ZSADÁNYI MALOM 97 KFT. TEHÉNÉSZETI TELEPÉN KÉSZÜLT.

A díjnyertes fűszilázs technológiája: a díjnyertes fűszilázst átlagosan 500 tehén ette 5-6 kg/nap mennyiségben 2016-ban. A termelési szint a telepen emelkedik, jelenleg 31-32 kg/nap/tehén. A díjnyertes fűvet 65 ha-on termesztették. A nyertes fűszilázs esetében a szilázshozam 16 t/ha volt (6 tonna szá./ha), mindösszesen 1042 tonnát állítottak elő belőle. A vetés 2015. szeptember 20-án történt meg 30 kg/ha Suxyl vetőmag mennyiséggel. Az elővetemény silókukorica volt. Alkalmazott agrotechnika 22 AK-s kötött talajon: mélylazítás, tárcsázás, vetés, hengerezés. A vetés után október közepén hígrágya, február végén 300 kg 27%-os pétisó, majd március végén újból hígrágya, a két kaszálás között pedig pétisó-kezelés történt.

A díjnyertes anyag a második kaszálásból származott. Azon a héten csapadékmentes volt az idő, de előtte a két kaszálás között szinte folyamatosan esett. A betakarítás kalászhányás előtti állapotban történt. Ellenőrizték a fenofázist, és nagyon siettek a betakarítással, mert a következő napokra, hétre csapadékot jósoltak. Az eső előtt sikerült betakarítani a fűvet és elvetni a területet szudánifűvel. A betakarításkor Claas Disco 8550 verőujjas szársértős tárcsás kaszát használtak, amely egy menetben 8 méterrel vágta a fűvet és szalagok segítségével rendre rakta a levágott növényt. Előnye, hogy nincs rendszerrész és kevés a földszennyezés, hátránya hogy több idő a fonnyasztás (48-72 óra). Rendfelszedés-szecsckázás: Claas Jaguar 870. A fűvet 3 darab, 75 méter hosszú tömlőbe tömörítették (hurka). Két nap alatt silóztak be. A silózáshoz LALSIL CL (2 g/tonna) adalékanyagot használtak.

AZ ÉV ROZSSZILÁZSAI/SZENÁZSAI

A beérkezett 160 mintából 15 db (9%) érte el a 26% alatti nyersrost-tartalmat és 15% feletti nyersfehérje-tartalmat.

A ROZSSZILÁZSOK ÉS -SZENÁZSOK KÖZÖTT A LEGKIVÁLÓBBAKAT AZ ALÁBBI TELEPEKEN KÉSZÍTETTÉK 2016-BAN:

Extra Tej Tejtermelő Kft., Beled
Tedej Zrt., Daróci major
Hód-Mezőgazda Zrt., Vajhát
Tóth Tamás, Sümeg
Cosinus Gamma Kft.
Agrospeciál Kft., Pálhalma
Lónya Tejtermelő Kft., Kemece
Tedej-Befektető Kft., Tiszadob

AZ 'ÉV ROZSSZILÁZSA 2016' AZ EXTRA TEJ TEJTERMELŐ KFT. BELEDI TEHÉNÉSZETI TELEPÉN KÉSZÜLT.

Fontos megemlíteni, hogy a rozsszilázsból már harmadik éve az Extra Tej Tejtermelő Kft. viszi el a nagydíjat.

A díjnyertes rozsszilázs technológiája: a díjnyertes rozst 347 ha-on termesztették. A betakarított mennyiség: 4630 tonna volt, ami két falközi silóba lett betárolva (1703 tonna töltése április 5-7., majd 2927 tonna töltése április 11-14.). Termésátlag: 13,34 tonna/ha fonnyasztott anyag. A

depó nagy része 38-40% szá. tartalmú volt, így a szá. hozam 5 tonna szá./ha volt (a díjnyertes minta betakarítás elejéről származott 33% szá. tartalommal). Elővetemények: búza 25 ha, kukorica 23 ha (roppantott kukoricának betakarítva), repce 66 ha, silókukorica: 137 ha, köles 96 ha. Vetés idő: 2015. szeptember 3-9. Vetőgép típusa: Horsch Pronto 6 DC, Simba Free Flow. Fajta: Ryefood. Vetőmag mennyiség: 180 kg/ha. Talaj minősége: 20-56 AK. Alkalmazott talajelőkészítés: 96 ha-on kétszeri tárcsázás (mélység 20 cm), 251 ha-on középmezőny-lazítás (35-40cm), rövid tárcsával magágykészítés. Tápanyag utánpótlás: vetés előtt 200 kg/ha 3x15 NPK, november hónapban a túlfajlettség miatt (ne legyen tápanyaghiánya) 50 kg/ha karbamid, tavasszal 150 kg/ha 30%-os nitrosol,

100 kg/ha 27%-os pétisó (kaszálás előtt min. 30 nappal az utolsó). A kalász (Sukola András személyesen ellenőrzi a területet és a növényt: a szárat felvágja és a kalászkezdeménynek 6 cm hosszúnak kell lennie). A kaszálás gépei: Claas Disco FRC+ Claas Disco RC (két garnitúra), gumihengeres szársértő, mely maximálisan be lett húzva. Tarlómagasság: 10 cm. Rendterítés: Claas Volto 770, Claas Volto 900. Kaszálás után azonnal rendterítés történt, melyet 2 órán belül kétszer ismételték. Rendképzés: Claas Liner 1550, Claas Liner 1650. Mind a terítés mind a rendképzés esetében a mélység úgy lett beállítva, hogy a művelő ujjak ne ériék a talajt. A rendfelszedés elkezdése 32-36% szárazanyag-tartalomnál történt meg. A fonnasztás időtartama: folyamatos szárazanyag-vizsgálat mellett (a cél a 38-40% elérése). Nagyon fontos a befolyásoló tényezők hatása: az aktuális időjárás (szél, napsütés, hőmérséklet). A vizsgálatot késsel összeaprított anyagon mikrohullámú sütővel végzik a kollégák, súlyállandóságig szárítva. Rendfelszedés, szecskázás: Claas Jaguar 850 + PU 3.00 rendfelszedő adapter. A forgó

kécek minden második darabját kiszerezték és a szecskaméret 14 mm-re állítva (így a tényleges méret 28 mm lett). Tárolás: fóliával kibélelt falközi silóba lett betaposva a rozs. Taposás: Fendt 936 + bivaly (a traktor kerekei vízzel feltöltve, keréksúly 1-1 tonna, orrsúly 2,5 t). Alkalmazott silózási adalékanyagok: Browser-silage P 4 g/tonna szecskázott anyag, melyet a szecskázó gép tartósítószer-kijuttató rendszere permetezett a szecskára. Továbbá kálium-szorbát: 12,5 g/tonna (a szecskázó gép folyamatosan permetezte). A depo taposásának befejezése előtt, 10 kg kálium-szorbátot feloldottak, majd a gép tartályába öntöttek, ezt követően egyenesen 10 cm vastagságban elterítették a depó tetején. A silódepó lefedése: oldala granulált 0,15 mm fóliával lett takarva, a depó tetejére 0,04 mm fátol fólia került, a felső takarás 0,18 mm UV stabil fóliával történt (2 réteg + oldaltakarás). A fóliarögzítés az erre a célra vásárolt és kavicsal megtöltött műanyagzsákokkal történt, hálórendszerben rárakva. Egy zsák súlya 10-12 kg.

GABONA ALAPÚ KEVERÉKSZILÁZSOK

A beérkezett 32 mintából egy rozsos-olaszperjét, egy rozsos lucernát és egy zabos bükkönyt emeltünk ki. Mivel azonban ezeket nem igazságos egymáshoz hasonlítani, így nem hirdettünk győztest. Az őszi rozsos lucernaszilázs esetében kimagasló fehérjetartalmat értek el, de nem volt optimális a rost bendőbeli lebonthatósága. Az olaszperjés rozsszilázs már kedvezőbb kombinációnak tűnik, mivel az olaszperje csökkenti a lignintartalmat és javítja a rostemészthetőséget. A jövőben a gabona-fű párosítást fogjuk üzemi kísérletekben vizsgálni. Több helyen már el van vetve és

nem is fagyott ki. A tavaszi zabos bükköny nehezen illeszthető a vetésforgóba és a hozam is gyenge az őszi vetésűekhez képest, így kevésbé példaértékű, bár a minta kiváló minőségben készült el.

A GABONA ALAPÚ KEVERÉKEK KÖZÜTT A LEGKIVÁLÓBBAKAT AZ ALÁBBI TELEPEKEN KÉSZÍTETTÉK 2016-BAN:

Táncsics Mg. Zrt.
Fűzvolgyi Agrár Zrt.
Extra Tej Tejtermelő Kft., Beled

LUCERNASZÉNA

A beérkezett 44 mintából 2 db minta érte el a 150 RFV értéket, de a nyersfehérje-tartalom 22% alatt maradt. A lucernaszéna és a réti széna esetében a hozzánk beérkezett minták között nem találtunk olyat, ami megnyugtatóan nagydíjas lehetett volna. Reméljük azonban, hogy az országban van jó minőségű széna, csak nem jutott el a mi laborunkba. Ezért bátorítjuk a kollégákat, hogy nyugodtan nevezzenek (korábbi, más laborból származó vizsgálati eredménnyel) rendelkező jó minőségű takarmányokat, mert azokat mi megmintázzuk (az ÁT Kft. saját költségén) és így már részt vehetnek a versenyben. Az ÁT Kft. laboratóriumába beérkezett minták automatikusan részt vesznek a versenyben, nevezni nem kell.

A LUCERNASZÉNÁK KÖZÜTT A LEGKIVÁLÓBBAKAT AZ ALÁBBI TELEPEKEN KÉSZÍTETTÉK 2016-BAN:

Laktored Kft. (Jászakisér), DPMG Zrt. (Törtel), Mezőhegyesi Ménesbirtok Zrt., Agárdi Farm Kft. (Elzamajor), Makai Farm, Seres Ferenc (Gyula)

RÉTISZÉNA

A beérkezett 54 mintából 5 mintát emeltem ki, mint példaértékű réti szénát. Ezen minták egy részének magas volt a fehérjetartalma és/vagy alacsony a rosttartalma. Sajnos azonban amikor a kettő kombinációja egyszerre teljesült, akkor a hamutartalom volt emelkedett. Így nagydíjast nem választottunk.

Dávodi Augusztus 20 Zrt.
Szigát-Tej Kft.
Alattyáni Tejtermelő Kft.
Tóth Tamás, Sümeg
Mezőfalvai Mg. Zrt.

Az alábbiakban láthatóak a díjnyertes takarmányok, és összehasonlításként a 2016. évi átlageredmények.

A DÍJAZOTT TÖMEGTAKARMÁNYOK TÁPLÁLÓANYAG-TARTALMA ÉS A 2016. ÉV ÁTLAGEREDMÉNYEI

(ÁT Kft. NIR mérése alapján, 2016.)

Mintaszám	db	Lucernaszenázs		Fűszilázs		Rozsszilázs		Gabona- keverék- szilázs	Lucerna- széna	Réti széna
		246	95	160	32	44	54			
		I. díj	Átlag 2016	I. díj	Átlag 2016	I. díj	Átlag 2016	Átlag 2016	Átlag 2016	Átlag 2016
		ATH 1603556		ATH 160254		ATH 160588				
Szárazanyag	g/kg	411	400	381	354	333	291	361	860	904
Nyersfehérje	g/kg sza.	231	195	173	138	185	143	133	184	96
Nyersrost	g/kg sza.	198	269	187	266	250	285	286	327	320
Nyershamu	g/kg sza.	96	127	100	115	102	110	108	100	87
Összcukor	g/kg sza.	31	30	146	62	14	32	31	40	68
NDF	g/kg sza.	342	410	367	495	483	533	517	504	629
ADF	g/kg sza.	254	318	215	299	267	313	325	368	362
ADL	g/kg sza.	42	59	13	26	19	24	40	71	50
NDFd	%	62	42	81	65	73	68	54	38	39
dNDF	g/kg sza.	212	171	298	314	352	358	276	187	265
OMd	%	78	68	85	73	77	72	67	62	55
RFV		188	150					-	119	-
NEI	MJ/kg	6,26	5,41	7,09	5,93	5,95	5,74	4,36	4,92	4,92
pH		3,9	4,9	4,3	4,4	4,3	4,3	13	-	-
NH ₃ -N	% összN	7	12	5	9	11	12	60	-	-
Tejsav	g/kg sza.	78	49	81	63	95	74	17	-	-
Ecetsav	g/kg sza.	8,0	21	5	15,0	5	13	2	-	-
Nitrát	g/kg sza.	3,3	1,7	4,4	4,2	3,9	3	-	-	-

AZ 'ÉV TAKARMÁNYBÁZISA 2016.'

Idén úja átadtuk az év takarmánybázisa díjat. Több telep van hazánkban, akik ezen díjat méltán átvehetnék. Idén egy olyan telepre esett a választás, ahol példaértékű a betakarítási technológia, az elkészült takarmányok minősége

kiegyenlített, átlagában jó vagy a kiváló kategóriába tartoznak a tömegtakarmányok és a tárolás módja is a gondos gazdát tükrözi. Az alábbi táblázatban láthatóak a főbb tavaszi és nyári tömegtakarmányaik.

A MEZŐFALVAI MG. ZRT. TAVASZI ÉS NYÁRI TÖMEGTAKARMÁNYAI (AZ 'ÉV TAKARMÁNYBÁZISA 2016' DÍJ)

(ÁT Kft. NIR mérése alapján, 2016.)

		Lucernaszenázs	Lucernaszenázs	Rozsszenázs	Lucernaszéna	Réti széna
Nyersfehérje	g/kg sza.	251	201	151	264	176
Nyersrost	g/kg sza.	215	245	298	247	301

**A MEZŐFALVAI MG. ZRT. VILÁGOSPUZTAI TEHÉNÉSZETI TELEPE
MÉLTÁN KAPTA EZEN ELISMERÉST.
GRATULÁLUNK HOZZÁ!**

